

**წუთისოფლის გაახრება ალექსანდრე ყაზბეგის
პოეზიაში**

ალექსანდრე ყაზბეგმა უკვდავ პროზაულ ნაწარმოებებთან ერთად საკუთარი პოეზიითაც დრმა კვალი დაამჩნია ქართულ მწერლობას, აჩვენა მხატვრული სიტყვის დიდი ხელოვნება, რომლითაც ასახა თავისი ეპოქის ჩარჩოებში მოქცეული პრობლემები ისე, რომ ისინი დღევანდელობასაც ეხმიანება.

ქართული მხატვრული სიტყვის ძალა არანაკლები სიღრმისეულობით და ამაღლებულობით გამოიქვლია ალექსანდრე ყაზბეგის პოეზიაშიც, სადაც მისმა ფსიქოლოგიამ, პიროვნულმა „მემ“, სულისკვეთებამ საკმაოდ მყარი დასაყრდენი და ასახვა ჰპოვა, რადგან ამ ჟანრში ძირითადი აქცენტი მხატვრის მიერ გადატანილია ადამიანის შინაგან სამყაროში, მის მოძრაობებში, გადაზრდილი სულის ტკივილსა თუ სიხარულში, რაც გამოვლინებაა პოეტის დაუღალავი ფიქრისა, ოცნებისა, მომავლის უშუალო იმედით აღვსილი და გამოვლენილი იმ დრამატიზმით, რომელიც დასადგურებულია პოეტის ცნობიერებაში. იგი რომელიც ნაყოფია იმ მღელვარე ეპოქისა, რომელშიც ცხოვრობდა ავტორი და მისი ბედნიერება თუ უბედურება სწორედ მასთან არის დაკავშირებული. პოეზიაშიც ალექსანდრე ყაზბეგს დიდი ემოციური მხატვრული ელფერი ემჩნევა, რაც მეტყველებს ავტორის ფსიქოლოგიურ „მეზე“, მის მწუხარებასა თუ ტკივილზე და, სწორედ, ამ ნიშნითაა მისი პოეზიის თითოეული ნიმუში გამორჩეული, მეტი მიმზიდველობა და ექსპრესიულობა რომ ახასიათებს.

ალექსანდრე ყაზბეგის მხატვრული შესაძლებლობები გამოიქვლია პოეზიაშიც, რომლის თითოეულ ნიმუშში, როგორც ყველა სხვა ჟანრის ნაწარმოებში, ავტორი თავის სათქმელს მიმართავს ადამიანის შინაგანი სულიერი სამყაროსკენ, მიადწიოს მის სიღრმეებს, შეიცნოს მასში არსებული ნაფიქრ-ნაზრევი და ცდილობს მის გადმოცემას, რადგან ამით მეტად ვლინდება მისი მიზანდასახულობა, სათქმელი, რაც მეტად იზიდავს მკითხველს და ამიტომაც, რომ მისმა პოეზიამაც გაუძლო დროთა მსახვრად ხელს, მოადწია ჩვენამდე და მათში

დავანებული სათქმელი, რაც ანარეკლია მაშინდელი ეპოქის სულისკვეთებისა და სათქმელისა, არ კარგავს ინტერესს. პოეზიაშიც ალექსანდრე ყაზბეგი თავისი დროის სათქმელს არ ერიდება, გაბედულად, ემოციურად და აზროვნების სიღრმით აჩვენებს იმ პრობლემებს, რომლებიც აწუხებდა და აფიქრებდა დროთა განმავლობაში ქართულ მწერლობას, ქართველ შემოქმედთ. აღსანიშნავია, რომ ალექსანდრე ყაზბეგის ყურადღების მიღმა არ დარჩენილა. სიცოცხლის, სიკვდილის, მწუხარების, სიყვარულის, არც ერთი საკითხი, რაც მნიშვნელოვანი იყო ქართველი ადამიანისთვის, მის ცხოვრებას და არსებობას რომ განსაზღვრავდა, ყოველივე ამით ავტორმა ღრმად წარმოაჩინა საკუთარი მსოფლმხედველობრივი მრწამსი, ქართველი ადამიანის არსებობის მთავარი საზრისი და ეპოქისეული მოთხოვნილებები.

დასახელებული პრობლემის გასააზრებლად ამჯერად განვიხილავთ ალექსანდრე ყაზბეგის მხოლოდ რამდენიმე ლექსს: „წუთისოფელი“, „ტიალი წუთისოფელი“, „მე მთიელი ვარ“, „მთვარეს“, „ჩემს რეველს“. ალექსანდრე ყაზბეგის პოეზია შეუსწავლელია, ამიტომ ჩემი მხრიდან შევეცდები ჩემეული ანალიზი წარმოგიდგინოთ და გადმოვცე ის სათქმელი, რაც თითოეულ ლექსში ძევს.

სანამ დასახელებულ ლექსებს განვიხილავთ, წინასწარვე აუცილებლად უნდა ითქვას, რომ წუთისოფლის პრობლემა, მისგან გამომწვეული მწუხარება, სევდა, სიცოცხლისა და სიკვდილის ღირებულებები ავტორის მიერ აღქმული და გააზრებულია ღმერთის სიყვარულთან მჭიდრო კავშირში, რადგან ღმერთის სიყვარულია ის ძალა, რომელიც დააძლევინებს ადამიანს წუთისოფლისგან მიყენებულ ჭრილობებს, მძიმე განცდებს; თითქოსდა სიყვარულის ირგვლივ იყრის თავს ყველა ის მწარე რეალობა, რაც ადამიანის ყოფნას თან სდევს: მწუხარება და სიხარული, ნათელი და სიბნელე, უიმედობა და იმედი, არსებობის რწმენა... მათი გათავისება სწორედ ღმერთის სიყვარულს უკავშირდება, მხოლოდ ამგვარად არის შესაძლებელი სამყაროს ერთიანობა და ადამიანის არსის დანიშნულების გააზრება, რაც ამაღლებულ და ღრმა შინაარსს სძენს ალექსანდრე ყაზბეგის პოეზიას.

წუთისოფლის, სიკვდილ-სიცოცხლის პრობლემა ალექსანდრე ყაზბეგის მიერ გაგებული და გაცნობიერებულია, როგორც ქრისტიანული აზროვნებიდან გამომდინარე აუცილებელი კა-

ნონზომიერება, და არა მარტო ქრისტიანული, არამედ ყველა რელიგია ერთსა და იმავეს მეტყველებს, რომ აღნიშნული პრობლემა აუცილებელიც კი არის, რათა სამყარომ უწყვეტად იარსებოს; სიცოცხლეც და სიკვდილიც ღმერთის სიყვარულით წარმართება, მეტიც, სიკვდილის დაძლევა ღმერთის სიყვარულით ხდება, ის უხსნის გზას ადამიანს ცოდვადობნელებული სხეული შეიცვალოს და დაიბრუნოს ღვთის ხატება და მსგავსება, დაიბრუნოს ღვთაებრივი არსობა და შემდეგ სიკვდილსაც გაუშკლაგდეს...

სიკვდილის გაბატონება ადამიანის მიერ ღმერთის ხატებასთან დაშორებით გაბატონდა. ადამიანი ღმერთმა მისი ხატებისაებრ გააჩინა, მაგრამ ცოდვის ჩადენასთან ერთად დაშორდა ღვთის ხატობას; უდიდესი ღვთისმეტყველი წმინდა იოანე დამასკელი განმარტავს: „ხატებისაებრ“ მიუთითებს ადამიანური ბუნების უნარზე გონიერ და თავისუფალ არსებად ყოფნას“ (იოანე დამასკელი, 1991: 249).

ღვთის ხატების დასაბრუნებლად უფლის მცნებების შესრულება, მისი ცხოვრების გზით არსებობაა აუცილებელი, რაც ადამიანის ზნეობრივად სრულყოფას და სულიერად ამაღლებას იწვევს: „და რომელი იმარხვიდეს მცნებათა მისთა, მის თანა ჰგიეს და იგი თავადი მის თანა და ამით უწყით, რამეთუ ჰგიეს ჩუენ თანა სულისა მისგან, რომელი მომცა ჩუენ“ (I იოან. 3, 24).

„წუთისოფელი ქართულ ენაში მოიაზრება, როგორც ადამიანის მიწიერი საცხოვრებელი, რომელიც სიკვდილის შემდგომ წარმავალი ხდება. სიკვდილის შემდეგ ადამიანი გადადის სხვა განზომილების მარადიულ მყოფობაში და ამ სოფლად გატარებული დრო მისთვის წუთის სახეს იღებს. თუ რა წესით უნდა იცხოვროს ადამიანი წუთისოფელში, რა უნდა გაიხადოს ცხოვრების აზრად და მიზნად, ეს კითხვა სხვადასხვა მსოფლმხედველობისა და რელიგიის საფუძველია“, - წერს თ. შარაბიძე (შარაბიძე, 2005: 184).

წუთისოფლის პრობლემაზე ფიქრი ნათელ ზოლად გასდევს მითოლოგიას, ძველ ხალხურ წარმოდგენებს, ბიბლიურ მსოფლმხედველობას, მთელ ქართულ მწერლობას... თითოეულ მათგანზე მსჯელობა შორს წაგვიყვანს, ამიტომ ამჯერად მხოლოდ აღვნიშნავთ, რომ ზოგიერთი ეპოქის ქართულ მწერლობაში წუთისოფლის პრობლემა, მისი მტკივნეული განცდა უფრო მეტადაა გამოხატული, თანაც მკვეთრ ხაზებში მოქცეული,

მის შესახებ გამოთქმულ მოსაზრებებს დიდი ადგილი ეთმობა თითქმის ყველა ქართველ შემოქმედთან: შოთა რუსთველთან, დავით გურამიშვილთან, ვაჟასთან და ა. შ. და, რა თქმა უნდა, აღნიშნული საკითხით დატვირთული და აღბეჭდილია ალექსანდრე ყაზბეგის შემოქმედებაც, მათ შორის, პოეზია, რომელშიც ავტორის მიერ წუთისოფელი გააზრებულია, როგორც სინათლისა და სიბნელის, სიკეთისა და ბოროტების, სიკვდილისა და სიცოცხლის ჭიდილად...

ალექსანდრე ყაზბეგის დასახელებული ლექსებიდან გამორჩეული ადგილი უკავია შინაგანი განცდით, ტკივილით, ფსიქოლოგიური სიღრმით აღბეჭდილ ლექსს „წუთისოფელი“. ავტორი ცდილობს ისე აღბეჭდოს სათქმელი, რომ არ დაუკარგოს ეპოქისეული სუნთქვა; მას სურს ადამიანს აჩვენოს წუთისოფლის ის გარდაუვალი ხვედრი, რაც ყველა ადამიანის თავზე მოიყრის თავს და მას ვერ ასცდება. წუთისოფლის ტვირთი მძიმეა, ყოველ წამს უნდა ელოდო მისგან ოცნების ან წადილის ასრულებას, ანდა შეიძლება ისეთი მოაწიოს მოკვდავის თავზე, რომ სიკვდილი ანატრებიზოს ადამიანს, ბევრჯერ წუთისოფელი ისეთს აძლევს ფართო გზას, რომელიც არ იმსახურებს და, პირიქით, ქვეყნისთვის სასიკეთოდ მომუშავე ადამიანს გაწირავს და სულს უხუთავს. თქმულის ნათელსაყოფად საჭიროდ მიმჩნია საანალიზო ლექსის, სულ სამი სტროფი დავიმოწმეთ:

„წუთისოფელო, მიაყრი
ზოგს სარჩოს, ქონებასაო,
ყოველ წადილსა უსრულებ,
ნდომას თუ ოცნებასაო;
ზოგსაც გაჩენით სიკვდიმდე
არგუნებ ღონებასაო,
მუდამ სატირლად გაუხდი
ჭკუას თუ გონებასაო!
ზოგჯერაც მართალს სულს ხუთავ,
გზას აძლევ შარიანსაო,
მშრომელსა მუშას გასწირავ,
ხელს უსვამ ქონიანსაო!“ (ყაზბეგი, 1949: 107).

უშუალოდ წუთისოფლის პრობლემას ავტორი ეხება აგრეთვე შემდეგ ლექსში „ტიალი წუთისოფელი“, ერთი სტროფი, მაგრამ, სათქმელის თვალსაზრისით, ბევრის ტევადი; თითქოს

გაცხადებულია წუთისოფლის მთელი სიმძიმე და საშინელი სოციალური მდგომარეობა:

„ტიალმა წუთისოფელმა,
რა რიგად მომატყუაო!?
მე გამოვაცხვე ნაზუქი
სხვამ კი შეჭამა ყუაო!“ (ყაზბეგი, 1949: 175).

აღექსანდრე ყაზბეგის ამ ლექსებში „წუთისოფელი“ და „ტიალი წუთისოფელი“ სათქმელი მიწიერი გარსის ფარგლებშია მოქცეული, მაგრამ მზერა ღმერთისკენაა მიპყრობილი, რადგან ის არის იმედის მომცემი, შემწე, მეოხი, ღმერთი არის იმ ძალის მიმნიჭებელი, რომელიც ეხმარება მოკვდავს გადალახოს წუთისოფლისგან მოწვევნილი ის სიმძიმე, რაც ამქვეყნად აწევს ადამიანს და გამოსავალი ღმერთის ძიების, მისკენ მიმავალ გზაზე არის აღბეჭდილი და არეკლილი. ყოველივე ეს კი სათავეს და საფუძველს ღმერთის უსაზღვრო სიყვარულში ჰპოვებს.

ღმერთის სიყვარულთან ერთად წუთისოფლის მტკივნეული განცდა იკითხება აღექსანდრე ყაზბეგის მორიგ ლექსებში, უსათაურო „მე მთიელი ვარ“ და „მთვარეს“, სადაც პოეტის მახვილი მზერა მეორე არსებობისკენ არის მიპყრობილი. დასახელებული პოეზიის ნიმუშებში სამშობლოს სიყვარულზეა ყურადღება გამახვილებული, მაგრამ ქვეტექსტში ღმერთის სიყვარული მოიაზრება. ღმერთის სიყვარული კი ადამიანს წუთისოფლის მძიმე ხვედრს გაუნელებს და შეუმსუბუქებს, რაც ცოდვის ძლევაში ეხმარება მოკვდავ ადამიანს. ლექსში „მე მთიელი ვარ...“ პოეტი წერს:

„ვინც მიყვარს, მიყვარს ნამდვილად,
მისკენ მაქვს ფიქრი, გონება,
ცხადათა, ძილში, სიზმარში
გული მას დაეკონება.
მის ყოფნით მხოლოდ ქვეყანა
თვალს და გულს მოეწონება,
სულიცა გალადებული
თუნდ ზეცას აეწონება.
ედემში ღზინად რო ვიყო,
გრძნობას ის მოეჩვენება,
თუნდ ჯოჯოხეთში ვიწოდე,
წინ ხატად დამესვენება.

უმისოდ ყველა ფუჭია –
ლხინიც კი მომეწყინება,
მთად ცვარსა მზე თუ განშორდა,
სიცივით გაიყინება“ (ყაზბეგი, 1978: 317).

მოტანილი ლექსის სტრიქონები სახისმეტყველებითადაა გასააზრებელი. მასში, უპირველესად, ღმერთის ხატ-სახეა მოხმობილი და მისი დახმარებით წარმოჩნდება ავტორი და მისი მსოფლმხედველობა „მის ყოფნით“, როგორც თვით ავტორი ამბობს, ღმერთის არსებობითაა განპირობებული თუ განსაზღვრული. ღმერთის ხატია ის საყრდენი, რომელიც ეხმარება ავტორს დაადგვიანოს ჯოჯოხეთი... ადამიანს ღმერთის მფარველი სხივისგან დაშორება, მისი სითბოს და სიყვარულის მოკლება გაურკვევლობას, სიცივესა და სიკვდილს მოუვლენს, მაგრამ პოეტს სწამს, რომ იქ, ჯოჯოხეთშიც კი ხატებას არ დაშორდება და მისი იმედით საზრდოობს ამქვეყნადვე.

საანალიზო ლექსის სტრიქონებში ნამდვილ სიყვარულში გაიაზრება ჭეშმარიტი ღმერთის სიყვარული, რომელთანაც შემოქმედი ფიქრით და გონებით ცხადში, ამ რეალობაში, ძილსა თუ სიზმარში მთელი გულით მასთან იმყოფება, რომელიც სულის გაღაღებას, თავისუფლებას იწვევს, რაც ზეციურობას უტოლდება; ღმერთის სიყვარულის გარეშე ფუჭია სამშობლოს, ადამიანის სიყვარული, არსებობის განცდა, სიცოცხლისა და სიკვდილის ღირებულებები, საკუთარი ლხინიც, რაც გრძნობის მექონია, ამიტომ სჯობს ჯოჯოხეთში იწვოდეს ღმერთის ხატების მეტად გათავისებისათვის. ლექსში „მთვარეს“ პოეტისთვის გრძნობა, წუთისოფლის მძიმე ხვედრით გამოწვეული ამქვეყნიურობა მიუღებელია, თუკი მას რაიმე არ ანელებს, სხვა შემთხვევაში კაცის შებრალება არ მოხდება:

„... გრძნობაე! შენ მაინც განმშორდი,
მოიღე მოწყალეობაო!“ (ყაზბეგი, 1978: 319).

მიწიერი გრძნობის დაჩრდილება, წუთისოფლის ძლევისკენ სწრაფვა და სულიერის აღზევება ჩანს ლექსში „მთვარეს“ (დაწ. 1889 წ.), სადაც პოეტი მთვარის გრძნობიერ აღერსს თავს არიდებს, რადგან სურს მიწიერს, წუთისოფელს ჩამოშორდეს და სიკვდილი ეღიროს:

„... არა მწამს შენი ალერსი,
სიკვდილი დამაცალეო“ (ყაზბეგი, 1978: 319).

შემოქმედი ვერ ეგუება მთვარის დამცინავ ღიმილს და ნატრობს:

„... შენც განახავ მტირალს მალე,
შენც ჩემებრ დაიბურები

ნისლით დღეს, ანუ ხვალეო!” (ყაზბეგი, 1978: 319).

დამოწმებული ლექსის სტრიქონებში ჩანს სიცოცხლის მარადმედინობა, წუთისოფლის წარმავლობას სხვა ცხოვრება მოჰყვება... აგრეთვე დაბაბული, მღელვარე, აფორიაქებული ადამიანის დაუდგრომელი, მოუსვენარი შინაგანი სულიერი სამყარო იხატება. პოეტს მიაჩნია, თითქოს მთვარეც, ე. ი. ამქვეყნიურობა ვერ უგებს, ვერ თანაუგრძნობს ცხოვრებაში, თუმცა მთვარის ღიმილით სიცოცხლის სავსეობაც დროებითია და სიკვდილის შემდეგ ნისლი და გაურკვეველობა დაჩრდილავს მის სახეს, მაგრამ ამ ნისლს და გაურკვეველობას ნათელს ჰფენს და სიცოცხლეს ანიჭებს ღმერთის სიყვარული, მისით მონიჭებული არსებობის მარადიულობა, უკვდავება მისი რწმენა შეეწევა მეორე სიცოცხლის დამკვიდრებაში, რაც წუთისოფლის მიძიმე მეოფობის ძლევას განაპირობებს:

„გეყოფა! ღმერთი იწამე,

გრძნობა ნუ დამაძაღუო,

ცას ვფიცავ, სულით ხორცამდის

სრულიად მოვიშაღუო!” (ყაზბეგი, 1978: 319).

ლექსის დასასრულს ავტორი კიდევ ერთხელ თხოვს მთვარეს განშორდეს:

„... სულთმობრძავს სულის ამოსვლა,

სიკვდილი დამაცაღუო!...” (ყაზბეგი, 1978: 319).

ავტორს წუთისოფელში ყოფნა სულის ტანჯვად მიაჩნია, როდესაც მატერიალურსა და სულიერს შორის მუდმივი ბრძოლა, წინააღმდეგობები არსებობს და ამ ჭიდილში ადამიანი ცდილობს ჭეშმარიტებას მიაღწიოს და ეზიაროს მარადიულს.

ალექსანდრე ყაზბეგის ლექსი „მთვარეს” ფსიქოლოგიური შინაარსის მატარებელია, მასში მკვეთრ ხაზებში მოხაზული და გადმოცემულია ავტორის ფსიქოლოგიური სამყარო, სულის დაუდგრომლობა და სწრაფვა ამ რეალობიდან სიკვდილისაკენ, ანუ მეორე აუცილებელი რეალობისაკენ, რაც გამოიხატება უზენაესის წიადისაკენ სღვაში, და ეს გზა უკვდავებას აზიარებს. ღმერთთან მიახლოება და უკვდავებასთან ზიარება ისევ უზენაესი ღმერთის სიყვარულში ძევს, რაც ღმერთის ხატების აღდგენისკენ მზერის მიპყრობითაა შესაძლებელი, რათა დაიძლიოს მიწიერი გრძნობადი სამყარო, რაზეც თვით პოეტიც ჩი-

ვის ლექსში „მთვარეს“ და, ცაში, ზეციურ საუფლოში დამკვიდრდეს.

საანალიზო საკითხის თაობაზე, სათქმელის თვალსაზრისით, მეტად ღრმა და შთამბეჭდავია ალექსანდრე ყაზბეგის ერთი ლექსი „ჩემს რვეულს“ (დაწ. 1889 წ.), სულ ორი სტროფი, რომელშიც ერთდროულად ჩადებულია ავტორის გულისტკივილიც – ისევ მიწად რომ იქცევა, მაგრამ იმედიც – მისი გარდაცვალების შემდეგ სიცოცხლე კვლავ გაგრძელდება და მკვიდრობას მიანიჭებს სხვა სიცოცხლეს, რაღაც ხომ იცოცხლებს მისი კაღმის ნაღვაწის დახმარებით, თითქოს მისი ნაწერები – რვეული მიაჩნია მისი სიცოცხლის გაგრძელებად და უკვდავსაყოფად:

„რვეულო, მე თუ მოვკვდები,
შენ ხომ დარჩები ამიერ,
მე მიწის მიწად ვიქცევი
შენ ივლი დღე და ღამიერ.
გემუდარები, ჩასძახო
ერობას ყოველ წამიერ,
რომ მხოლოდ ძმურის ერთობით
იცოცხლებს მრავალჯამიერ“ (ყაზბეგი, 1978: 328).

დამოწმებული მცირე მოცულობის ლექსში პრობლემა ფართო ჭრილშია ავტორის მიერ გადმოცემული, თან არაერთი საკითხია წინა პლანზე წამოწეული და სათქმელიც ბევრია და შთამბეჭდავი. ამ ლექსში წამოჭრილია სიცოცხლის ორივე მხარის – ამქვეყნიური ხორციელი ცხოვრების წარმავლობის და მიღმური სიცოცხლის არსებობის რწმენა, რაც, ფაქტობრივად, განსაზღვრავს ადამიანის ორმაგი სიცოცხლის ერთიანობას და მის განუყოფლობას; აღნიშნული ლექსის აზრი ორმაგად შეიძლება გავიაზროთ: სულიერ პლანში და მატერიალური კუთხით. სულიერი მხარე მოიაზრებს სიცოცხლის განგრძობის შესაძლებლობას, რომელიც ხორციელდება ადამიანის ამქვეყნიურობიდან გასვლის შემდეგ, რაც ბიბლიური მსოფლმხედველობიდან გამომდინარეა და ამჯერად მასზე აღარ გავაგრძელებთ საუბარს, მასზე ბევრია თქმული ჩვენს ადრინდელ შრომებში; მატერიალური ჭრილით მის განხილვაში კი მოიაზრება ის, რომ ავტორს სურს მის შემდეგ საკუთარი ნაწერები მაინც არსებობდეს, რაც უმთავრესია მისი შემდგომი თაობის გამოსაცოცხლებლად, მასწავლებლად და სულიერ საზრდოდ; ავტორს ეს ლექსი სიცოცხლის გაგრძელე-

ბად დაუსახავს და ერის გამოფხიზლების, შემდგომი არსებობისათვის შემართების საფუძველია. წუთისოფლისგან მოწვეულ ადამიანის სიცოცხლის მიძიმე ხვედრს გვაცნობს ალექსანდრე ყაზბეგი ლექსში „სამშობლო“:

„სამშობლოვ, შენი ნაშობი
შენს წინ დაეხრი ქედსაო,
შენთვის სიცოცხლეს ვინატრებ,
შეგებრძოლები ბედსაო.
შენს სადიდებლად კერაზედ
მსხვერპლად დავურთობ გულსაო.
შენივ ალერსი ახარებს
შენთვისვე დადაგულსაო.
თუმცა ამ დღეში მყოფელი
ვერ შევაქებდი ბედსაო,
რა მაფიქრებდა, სიცოცხლე
მბრძანებლად შემყრის ხელსაო“ (ყაზბეგი, 1978: 320).

ლექსის მიხედვითაც ნათლად ჩანს, რომ ადამიანი, ღმერთისგან გაჩენილი, ამავე დროს წუთისოფლის ნაშობია, ამიტომ მას უნდა ემსახუროს. ავტორი მზად არის საკუთარ ბედსაც კი დაუპირისპირდეს, თუკი ამით გარკვეულ დახმარებას გაუწევს სამშობლოს და ერს, მხოლოდ ღმერთისთვის და მის მიერ განჩინებული წუთისოფლის წინაშე გრძნობს სიცოცხლის მთავარ დანიშნულებას, მზად არის, რომ ყოველ ღირებულს, რამაც მას ორმაგი სიცოცხლე მიანიჭა, მსხვერპლადაც კი შესწიროს საკუთარი თავი, ესაა ადამიანის მთავარი დანიშნულება და არსებობის გამართლება... სიცოცხლე ადამიანის მბრძანებლად მიიჩნია, რადგან ის აყენებს მოკვდავს იმ მოთხოვნების წინაშე, რასაც ღმერთი უწესებს და წუთისოფელი უყენებს ადამიანს ამქვეყნადვე მეორე არსებობის წინაშე მდგომს.

ალექსანდრე ყაზბეგის პოეზიაში ერთი უცილობელი გზა ისახება – ესაა წუთისოფლის ხვედრის მოუცილებელი კავშირი ღმერთის მიერ დაწესებულ კანონებთან, რომელიც შემოქმედმა განუწესა და დაუკანონა წარმავალ ცხოვრებას; უზენაესმა აჩვენა, რომ ღმერთის სიყვარულით, უფლის ჯვარცმით შეიმოსა ადამიანი და შინაგანი არსით განასრულა, რაც მაჩვენებელია იმისა, რომ ადამიანს დაუტოვა შესაძლებლობა ამქვეყნადვე იბრძოლოს უკეთესი, მარადიული სიცოცხლისათვის, უკვდავების რწმენით შეიმოსოს და იარსებოს წარმავლობაში.

ადამიანის არსებობის საზრისი, მისი დანიშნულება და წუთისოფლისგან გამოწვეული მძიმე ხვედრი ალექსანდრე ყაზბეგმა მასშტაბურად და ღრმად აჩვენა პოეზიაში, რომლის თითოეულ ნიმუშში გადმოცემული სათქმელის გაცოცხლებით უფრო მკვეთრად წარმოაჩინა ეპოქის სულისკვეთება, სამყაროს არსებობის უწყვეტობაში წარმოსახვა – წუთისოფელი-წარმატლობა და მარადიულობა, რომლის გათავისებებაში ადამიანს ღმერთის უკვდავების და მის მიერ დაწესებული სიცოცხლის განგრძობის რწმენა ეხმარება.

დამოწმებული ლიტერატურა:

- ყაზბეგი, 1949 – ყაზბეგი ალ., თხზულებანი, ტ. III, თბ., 1949.
- ქართული პოეზია, 1978 – ქართული პოეზია, XIX ს. – XX ს. დასაწყისი, ტ. X, თბ., 1978.
- ახალი აღთქუმა, 1963 – ახალი აღთქუმა, საკათალიკოსო საბჭოს გამოცემა, თბ., 1963.
- დამასკელი, 1991 – იოანე დამასკელი, მართლმადიდებელი სარწმუნოების ზუსტი გადმოცემა, წიგნში: „სიტყვა მართლისა სარწმუნოებისა“, წ. III, თბ., 1991.
- შარაბიძე, 2005 – შარაბიძე თ., ქრისტიანული მოტივები ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაში, თბ., 2005.
- ბეთხოშვილი, 2015 – ბეთხოშვილი დ., სიყვარულის გააზრებისათვის ალექსანდრე ყაზბეგის პოეზიაში, „გულანი“, 2015, №17.

UNDERSTANDING THE WORLD IN ALEXANDRE KAZBEGI'S POETRY

Summary

Poetry occupies a magnificent place in Alexandre Kazbegi's work. It shows the author's sense, soul pains and tragedy. His poetry is full of thoughts and discussions about different issues. Besides, the writer's work is psychologically rathdeep.

The main thing is that in his poetry the author showed the feelings of sorrow and happiness, thoughts about evanescence of the world and eternity existed in him personally and generally.

Alexandre Kazbegi bravely and emotionally shows the problems that suffered Georgian writers and Georgian literature for a long time. He paid attention to life, death, sorrow and love issues that were important for the Georgians. Doing it the author showed his personal belief, epoch requirements and main sense of existence of a Georgian.